

tr. ř. Než i v současném povolání ke cvičení ve zbraní sluší spatřovati překážku stejného rázu vzhledem k těžkým trestním následkům, jimiž branný zákon (§ 47) neuposlechnutí povolávacího rozkazu k nastoupení cvičení ve zbraní ohrožuje. Okolnost, že snad obžalovaní mohli včas požádati za odročení hlavního přelíčení (dotyčná jich žádost, datovaná 2. dubna 1927, odeslána byla poštou jich zástupcem teprve 6. dubna) nemá s hlediska posl. odst. Šu 427 tr. ř. významu. Bylo proto jich odůvodněnému odporu vyhověti způsobem shora naznačeným.

Čís. 2856.

Pro skutkovou podstatu zločinu podvodu (§ 197 tr. zák.) není třeba zvláštní slovy projevené lstivosti, stačí oklamání důvěry v životě obvyklé, jež se může státi i zamlčením skutečností, jímž byly u poškozeného vyvolány mylné představy, zavdávající pak příčiny k takovému jednání, jímž mohl někdo trpěti škodu na svém majetku.

Spadá sem, uzavřel-li kdo služební smlouvu s pojišťovnou, zamlčev, že jest vázán ještě smluvně pracovati pro jiný ústav stejného druhu; jde-li o akvizitéra na provisi, předpokládá se úmysl pro ony ústavy vůbec nepracovati, nebo pracovati měrou tak nepatrnou, že by poskytnuté zálohy nebyly kryty provisemi, by bylo lze mluvit o jednání úmyslném, nesoucím se k poškozování ústavů v příčině oněch záloh.

(Rozh. ze dne 3. srpna 1927, Zm I 457/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Plzni ze dne 23. května 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197, 200, 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil do první stolice, by ji znova projednala a rozhodla.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze ovšem přisvědčiti, pokud nepokládá činnost obžalovaného za způsobitou, by naplnila pojem lstivého jednání. Nalézací soud stojí na správném, i judikaturou schváleném právním stanovisku, že netřeba zvláštní, nanejvýš i slovy projevené lstivosti, že stačí i oklamání důvěry v životě obvyklé, jež se může státi i toliko zamlčením jistých skutečností, jímž u poškozené osoby vyvolány byly mylné představy, zavdávající příčinu k takovému jejímu jednání, jímž mohl někdo trpěti škodu na svém majetku. S tohoto hlediska odpovídá pojmu lstivosti počínání si obžalovaného, pokud, uzavřev s pojišťovnou »P.« dne 15. května 1926 a dne 25. května 1926 se »S-skou pojišťovnou« smlouvu služební, zamlčel, že jest ještě smluvně vázán pracovati pro jiný ústav stejného druhu, věda, že by nároku na zaměstnání jakož i obzvláště na vyplácení záloh nedosáhl, kdyby tento pravý stav činitelům oněch pojišťoven byl sdělil. Právě v tomto případě mohl stěžovatel podle zvyklostí obchodního života počítati s tím, že činitelé pojišťoven, do jichž

služeb se přihlásil, důvěřují v jeho poctivost, ježto ze spisů nevychází na jevo a ani stížnost netvrdí, že by v takovýchto případech bylo snad obchodním zvykem před přijetím provisorního zástupce do služeb zahájit zvláštní pátrání o tom, zda snad není ještě ve službách jiné pojišťovny, a nelze proto podřadění tohoto jednání pod pojem lstivosti ve smyslu § 197 tr. zák. vytknouti právní mylnost. Než zmáteční stížnost poukazuje dále k tomu, že obžalovaný nebyl do služeb obou pojišťoven přijat za úředníka na pevný plat, nýbrž za akvizitéra na provisi, a že částky pojišťovacími ústavy mu poskytnuté byly toliko zálohami, které měly býti provisemi odpracovány, a že tu tedy jde o poměr čistě soukromoprávní, a vytýká takto zjevným poukazem rozsudku mylný výklad po případě naprostý nedostatek důvodů ve příčině otázky, zda obžalovaný též jednal v úmyslu, oněm pojišťovnám způsobiti škodu na jejich majetku. Námitce té nelze upřítí oprávnění. Důležitým znakem skutkové podstaty zločinu podvodu jest totiž kromě lstivosti shora již vytčené též úmysl pachatelův, přivoditi škodu zmíněného rázu a tu skutečně soud pochybil, neuvědomiv si náležitě právní význam oněch záloh, stěžovatelem ovšem lstivě vylákaných a, pokud neobsahuje rozsudek odůvodnění právě ve příčině druhé důležité zákonné náležitosti, zda pachatel předsevzal lstivý skutek v úmyslu poškozovacím. Nelze přehlížeti, že v souzeném případě nešlo snad o přijetí úředníka do služeb pojišťoven na pevný plat, nezávislý na počtu obchodů jím sprostředkovaných, v kterémžto případě zajisté by mohlo jíti již o úmyslné poškozování, pokud zaměstnanec nevěnoval celou svou pracovní sílu bezvýhradně toliko ústavu, poskytujícímu mu pevný plat bez ohledu na výsledky jeho činnosti.

Ve případě, o nějž tu jde, nebyl však stěžovateli vyplacen pevný plat, nýbrž poskytnuty mu toliko zálohy, jež měly býti odpracovány a vyúčtovány podle výše provisi, příslušejících stěžovateli proti pojišťovnám podle obchodů jím sprostředkovaných. Aby tu bylo lze mluvit o jednání úmyslném, nesoucím se k poškozování ústavů právě ve příčině oněch záloh lstivě vylákaných, muselo by a to k okamžiku uzavření dotyčných služebních smluv býti zjištěno, že stěžovatel neměl vážného úmyslu, pro dotyčné ústavy vůbec pracovati, nebo, že měl v úmyslu pracovati toliko měrou tak nepatrnou, že by jistá část, v souzeném případě 2.000 Kč převyšující část poskytnutých záloh nebyla provisemi kryta. Tento úmysl stěžovatelův soud nezjišťuje; nevysvětluje to z obratu důvodů rozsudečných, že »byl již předem odhodlán smlouvy neplniti«, ani z další věty, že »stěžovatel vyvíjeje pro jednu pojišťovnu činnost akvizitérskou poškozoval druhou«, neboť toto zjištění nese se vždy pouze k otázce lstivosti pozastaveného jednání, nevystihujíc jádro věci, příčinnou spojitost mezi tímto lstivým jednáním a dalším skutkovým znakem zločinu tu v úvahu přicházejícím, totiž úmyslem stěžovatelovým pojišťovnám způsobiti i hmotnou škodu právě ve příčině záloh, jemu poskytnutých. Nelzeť tu ponechat mimo úvahu možnost, že čilý akvizitér, byť i pracoval protismluvně, bá lstivě, pro dva různé ústavy, při horlivé činnosti mohl by získati tolik pojištění, že by jeho příslušnými protipohledávkami na provisích byly kryty zálohy jemu vyplacené. Po-

čítal-li a mohl-li též důvodně počítati obžalovaný s takovým výsledkem své činnosti, a byla-li takováto činnost jím při uzavření oněch služebních smluv také vážně zamýšlena, pak by ovšem nebylo lze v jeho třebas i lstivém jednání při přijetí do služeb řečených ústavů spatřovati jednání spadající pod trestní sankci § 197 tr. zák. Ježto napadený rozsudek v této příčině zjištění neobsahuje, ba o této otázce vůbec neuvažoval, bylo jej, ježto spočívá na podkladě právně nedostatečném, tedy mylném zrušiti jako zmatečný a za podmínek Šu 5 novely k trestnímu řádu uznati, jak se stalo.

Čís. 2857.

Subjektivní skutková podstata krádeže předpokládá vědomí pachatele, že se odnětí cizí věci děje proti vůli (bez povolení) držitele, jakož i další jeho vědomí, že tímto odnětím způsobuje dotčené osobě v penězích ocenitelnou újmu na majetku.

(Rozh. ze dne 3. srpna 1927, Zm I 459/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mladé Boleslavi ze dne 3. června 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle Šu 460 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným tímto přestupkem, jako zmatečný a věc vrátil do první stolice okresnímu soudu v Mladé Boleslavi, by ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Lze připustiti v podstatě správnost napadeného výroku, pokud soud v odnětí dvou tiskopisů — předkládacích formulářů správy státního velkostatku — spatřuje objektivně splněnou skutkovou podstatu přestupku krádeže; je zjištěno, že tyto formuláře jistou, třebas nepatrnou cenu mají, že byly z držení a bez přivolení oné správy odejmuty, a nelze ani vyloučiti objektivně zákonnou náležitost jejich odcizení pachatelem pro jeho zisk, pokud jich chtěl užiti k sepsání žádosti za přeložení, s čímž mohl býti spojen nejen hmotný prospěch — ušetřením výloh za opatření papíru jím pro tuto žádost — nýbrž vůbec (ku krádeži postačující) bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí. Leč jinak se má věc se stránkou subjektivní, po které se vyhledává vědomí pachatelovo, že se odnětí cizí věci děje proti vůli (bez přivolení) držitele, jakož i další jeho vědomí, že tímto odnětím způsobuje dotčené osobě v penězích ocenitelnou újmu na majetku. Ani v tom ani v onom směru nehoví napadený rozsudek zákonu; stěžovatel se hájil za trestního řízení tvrzením, že si vzal dva formuláře toliko za tím účelem, by jich mohl použiti k dožádání na ředitelství státních statků v Praze, by